

Edgar Allan Poe

Gavran

*s engleskog preveo
Luko Paljetak*

eLektire.skole.hr

Jednom, dok sred noćne tmuše, u ponoć, slab, strte duše
Listah čudne stare knjige gdje se drevna znanja sliše —
Skoro usnuh, u tom trenu kucanje me neko prenu,
Kucanje što s vrata krenu, mojih vrata, od sveg' tiše.
»Posjetilac«, rekoh, »neki kuca, ispred vrata diše —
samo to i ništa više.«

Ah, to bje, sad jasno mi je, prosinac, kad studen bije,
Kad ugarak svaki mrije i sablasti po tlu riše.
Žarko žudjeh osvit zore; — čitah zalud, još su gore
Bile boli što me more — jer Lenore da me liše —
Divne djeve mi Lenore, anđeli je, da me liše,
uzeše, *tu* nije više.

A zavjesa od baršûna, nekog čudnog šuma puna,
Plasila me fantastičnom nekom jezom, dok se njiše;
Tad, da smirim srce svoje, stojeći razmišljah: »Tko je?
Posjetilac neki to je«, rekoh, »ispred moje hiše,
Posjetilac neki pozni to je ispred moje hiše;
to je, to i ništa više.«

Kad povratih malo snagu pođoh prema kućnom pragu:
»Gospodine ili gospo, ne znam kako tko vas piše,
Oprostite, drijemah lako, a kucali vi ste mlako,
Vrlo tiho i polako tu na vrata moje hiše,
Jedva da se išta čulo.« — Tad otvorih vrata hiše; —
vani mrak i ništa više.

Pogledom u tamu gledeć' stajah, čudeć' se i blijedeć,
Sumnjajuć' da takve snove smrtnici do tada sniše;
Tišina je svuda cvala, tmina nije znaka dala,
Samo jedna riječ je pala s usana mi, što sve briše,
»Lenora!«, prošaptah, jeka »Lenora!« mi vrati tiše —
jedino to, ništa više.

Vratih se, zatvorih vrata, svu mi dušu plamen hvata,
Tad uskoro malo jaše udarci se nastaviše.
»To zacijelo«, rekoh, »stiže s mog prozora, dolje niže,
Pogledat ću malo bliže kakve tajne tu se skriše —
Miruj, srce, dok ne vidim kakve tajne tu se skriše; —
to je vjetar, ništa više.«

Pritisnuh na oknu kvaku, uz lepet i lupu jaku
Uđe dostojanstven Gavran što na davnu dob miriše.
I ne pogledavši ná me, ne oklijevajuć' iz tame,
Poput lorda ili dame pröletje mi preko hiše
I na Paladin kip slètje iznad vrata moje hiše —
slètje, sjède, ništa više.

Kad tu crnu pticu spazih u smijeh tugu preobrázih
Videć' strogo dostojanstvo što ga kretnje njene kriše.
»Perja mnogo baš ne brojiš«, rekoh, »al' se i ne bojiš,
Gavrane što crn tu stojiš, sa žala gdje Noć sve briše —
Kako zoveš se u Hadu, na žalu gdje Noć sve briše?«
Reče Gavran: »Nikad više.«

Vrlo sam se čudit stao što taj stvor je zborit znao,
Premda te mi dvije riječi pravi smisao svoj skriše.
Čovjek, to se priznat mora, vrlo rijetko takva stvora
Može vidjet odozgóra iznad vrata svoje hiše —
Zvijer il' pticu povrh kipa iznad vrata svoje hiše,
što se zove »Nikad više«.

Gavran, što sam sjedi tamo na toj bisti, kaza samo
Te riječi što sve baš kao da mu se iz duše sliše.
Tad zašútje, òsta tako, niti perom nije mako —
Jedva šapnuh: »Svi poláko drúzi već me ostaviše,
Pa će i on, zorom, poput Nada što me ostaviše.«
A on reče: »Nikad više.«

Trgnuh se, tišina prèsta jer odgovor dobih smjesta.
»Zacijelo to sva su znanja«, rekoh, »što se u njem' skriše,
Kaza neki tužni gazda tu mu riječ što bol je sazda,
Što mu pratnja bješe vazda, dok u pjesmu se ne sliše
Patnje praznih Nada s tugom, dok u pjesmu se ne sliše,
u 'Nikada — nikad više'«.

Opet Gavran taj što svrati smijeh mi tužnoj duši vrati;
Pred pticu i kip dogurah tad naslonjač što se njiše;
Na baršunu mekom sjedah i maštu uz maštu redah,
Sav razmišljanju se predah — što ta ptica što tu diše,
Što ta ptica, pozna, grozna, grobna, kobna, što tu diše,
misli grakćuć: »Nikad više.«

Sjedah mozgajuć' u tmici, al' ni slog ne rekoh ptici
Ovoj čije oči sjajne u dno srca žar mi liše;
Maštah svašta u tom trenu, na ljubičast baršun snenu
Glavu spustih tad u sjenu što je svjetlo nad njim njiše;
Sjest' u baršun taj i sjenu što je svjetlo nad njim njiše
Ona neće nikad više!

Tad se zrakom, što gust pösta, prosu miris čudan dosta
Od Serafa nekog čije stope tad se osjetiše.
»Prokletniče, slavi Boga«, rekoh, »anđela ti svoga
Šalje i napítak koga — zato da ti spomen zbriše —
Popij, blag napitak, zato da Lenore spomen zbriše!«
Reče Gavran: »Nikad više.«

»Proroče kog pako stvòri — vrag si, ptica, prorok? — zbòri!
Napasnik te pösla ili oluje te izbaciše.
Samotna, al' lika stroga, na žal kraja ukletoga —
Usred jeze stana moga — reci, melema što briše
Boli sve — na Gileadu¹ *ima* li? — što boli briše?«
Reče Gavran: »Nikad više.«

»Proroče kog pako stvori — vrag si, ptica, prorok? — zbòri!
Boga ti i Neba onog koje iznad nas se njiše —
Da l' mi duša, sva u vaju, ikad grlit će u raj
Djevu — sveticu u sjaju — Lenora je okrstiše
Anđeli, Lenora, tako anđeli je okrstiše.«
Reče Gavran: »Nikad više.«

»Čuh te«, kriknuh, »sad odávle pođi, ptico ili đavle!
U oluju bjež', na Hadske žale što se u Noć skriše!
Ni pero, znak tvojoj zloći, ne pusti kad budeš poći!
Ostavi me u samoći — sleti s biste te što tiše!
Vadi kljun svoj iz mog srca, nestani iz moje hiše!«
Reče Gavran: »Nikad više.«

I taj Gavran što me muči, još tu čuči, još tu čuči
Na Paladi onoj blijedoj iznad vrata moje hiše,
A u oku mu se krije pravi demon koji snije,
Svjetlo, koje na nj se lije, sjenu mu po podu njiše;
Moja duša iz te sjene, koja se po podu njiše,
neće ustati — nikad više!

---

¹ Gilead - gorje u Palestini; »Zar u Gileadu nema balzama?« Jeremija, 8, 22 (op. prev.)